

Foto: Monica Alberg

Bulletinen

Hösten 2022

Senioruniversitetet
Sundsvall

i samverkan med

Folkuniversitetet

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Nr 23 - augusti 2022

www.sus.org.se

E-postadress till
medlemsansvariga
info@sus.org.se

Några ord från vår ordförande

Mellan hägg och syren är det åter dags att trycka Bulletinen med höstens program. I skrivande stund känns det avlägset, men som tiden rusar fram är vi snart där. Det är roligt att kunna bjuda ett höstprogram, som vi tror går att genomföra utan några restriktioner. Ett program som jag tror kan möta många olika intressen. Programgruppen har, som vanligt, lagt ner ett gediget arbete. De har letat föredragshållare och olika aktiviteter som gör att jag med spänning ser fram emot den kommande säsongen.

Varmt välkomna till höstens program.

Paul Alsén
ordförande

Om Senioruniversitetet

Senioruniversitetet SUS är en partipolitiskt, religiöst och fackligt obunden ideell förening som erbjuder sina medlemmar föreläsningar, temadagar, kurser, studiecirklar, vandringar, kortare resor, biofilmer samt musikunderhållning mm.

Alla aktiviteter äger i huvudsak rum på dagtid.

Vi erbjuder ca 50 aktiviteter per år och år 2019 uppgick totala antalet deltagare till drygt 5000.

För närvarande har vi över 1000 medlemmar.

Verksamheten presenteras i detalj i vår programtidning "Bulletinen" som utkommer två gånger per år, vår och höst. Samma information finns också på hemsidan.

Verksamheten leds av en styrelse på ca 15 personer, varav 10 personer utgör vår programgrupp som an-

svarar för alla evenemang. Vi är just nu 14 personer, varav 10 st i programgruppen.

Kontaktuppgifter till styrelsen hittar ni på sista sidan i Bulletinen.

För administrationen av vårt medlemsregister och bokningssystem använder vi oss av ett modernt system som hanterar medlemsregistrering, bokning av evenemang samt fakturering och betalning.

Vi erbjuder elektronisk betalning via e-postfaktura, kortbetalning eller Swish. Vi har frångått all kontanthantering.

Bokning av evenemang i vårt bokningssystem är obligatorisk och sker på **Min Sida** via vår hemsida www.sus.org.se.

Här följer en sammanställning över de aktiviteter som planeras under hösten 2022. Fullständig information finns under respektive sidhänvisning och på vår hemsida: www.sus.org.se

AUGUSTI

30 Tisdag	Föreläsning Sverige och våra grannländer	4
------------------	--	----------

SEPTEMBER

1 Torsdag	Vandring Mjösunds begravningsplats	4
6 Tisdag	Film på Bio Drakstaden Film med Jan Troell	5
15 Torsdag	Föreläsning - Jan Scherman En korvresa i demokratins tjänst	6
20 Tisdag	Föreläsning – Lennart Westberg Förintelsen inför rätta	6
22 Torsdag	Föreläsning KG Karlsson Är vi ensamma i universum?	7
27 Tisdag	Föreläsning – Lennart Bergström Författare – kan det löna sig?	7
28 Onsdag	Bio Drakstaden Filmfest Västernorrland 28/9 - 2/10	8

OKTOBER

4 Tisdag	Föreläsning - E Ohlsson, P Hansen Så rapporterar man från ett krig	9
6 Torsdag	Föreläsning- Torill Kornfeldt Människan i provröret	9
11 Tisdag	Föreläsning - Ulrika Knutsson Den besvärliga Elin Wägner	10
13 Torsdag	Föreläsning - Bo Landin, Dag Jonzon Vatten land och våra fotavtryck	11
18 Tisdag	Danslogen Norra Berget Ulrika Stenbäck En mazarin och en Champis med 2 sugrör	11
20 Torsdag	Föreläsning – Annika Sandén Bödeln under stormaktstiden i Sverige	12
25 Tisdag	Föreläsning – Åke Smedberg Ett försvunnet land	12

NOVEMBER

1 Tisdag	Föreläsning - Niklas Bolin Valet 2022	13
8 Tisdag	Föreläsning - Börje Ljunggren Kina i geopolitiskt perspektiv	13
9 Onsdag	Quality Hotel Deckarfestivalen 9/11 – 12/11	14
10 Torsdag	Föreläsning – Henrik Ekman Naturen vi ärvt	15
17 Torsdag	Teatern – Kristoffer Berglund Föreställning - Två herrars tjänare	16
23 Onsdag	Föreläsning – Tommy Schütz Midlanda	17

DECEMBER

6 Tisdag	Föreläsning – Vibeke Olsson Vad hände under Sundsvallsstrejken 1879?	18
8 Torsdag	Föreläsning – Andreas Öhman Mitt liv som filmare	19

30 augusti (tisdag) Föreläsning

Sverige och våra grannländer under krig och kris

Under mer än 200 år har vi svenskar inte upplevt något reellt hot mot vår existens och vår plats på jorden, Sverige. Våra grannar i Danmark, Norge, Finland och Baltikum har alla upplevt just detta. Hur har våra relationer, grannar emellan, påverkats av dessa skilda kollektiva erfarenheter?

Bengt Lindroth har i decennier bevakat våra grannländers politik och kultur, bland annat genom att följa uttrycken i media, skönlitteratur och filmer. I sin senaste bok *Vi som inte var med i kriget: om Sverige, Norden, Europa & Coronan*, beskriver han utvecklingen efter Andra Världskriget, från god grannsämja och blomstrande samarbete, via olika vägval i säkerhets- och europapolitik, flyktingomhändertagande och pandemihantering, till polariserat åsiktsklimat och offentlig grålsjuka.

Kan orsakerna förklaras av våra skilda erfarenheter?

Nu när Ukraina angripits av sin aggressiva granne i öster har Europas och Nordens länder åter hamnat i kris och tidigare olika strategiska vägval inom säkerhet och ekonomi har tydliggjorts.

Vilka omvärderingar av tidigare val kan detta leda till?

Bengt Lindroth är författare och journalist. Vi känner igen honom från Sveriges Radio där han arbetade under cirka trettio år, bland annat som korrespondent i Norden och Baltikum. Han har även arbetat för flera av Sveriges stora tidningar. Han är författare till tidigare utkomna Härlig är Norden, Våljarnas hämnd, Populism och nationalism i Norden.

Bengt Lindroth är en varm anhängare av det Nordensamarbete som blomstrat under optimistiska tider, efter Andra Världskriget och Berlinmurens fall.

Tid och plats:	Tisdag 30 augusti kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden, salong 2
Föreläsare:	Bengt Lindroth
Ansvarig hos SUS	Katrin Pähn, 070-673 78 79
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 29 augusti

1 september (torsdag) Vandring

Blomstervandring på vackra Mjösunds kyrkogårdsträdgård

Välkommen till blomstervandring på Mjösunds begravningsplats, flerfaldigt prisbelönad, även av EU, och en av Sveriges vackraste.

Vi vandrar genom begravningsplatsens park under ledning av **Kenneth Ruda**, tidigare ansvarig för parken, nu pensionerad.

Datum och tid:	Torsdag 1 september kl. 14:00 - ca: 16:00
Guide:	Kenneth Ruda
Ansvarig hos SUS:	Per Dahlqvist, 070-585 39 29
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 31 augusti Samling: Utanför entrén till begravningsplatsen

Väganvisning:

Kör mot Njurunda, ta av och kör genom Njurunda centrum. Följ trafikskyltning mot bad/camping Bergafjärden Efter ett övergångsställe med trafikbula, sväng direkt vänster och kör under järnvägen samt en bro över ån, sväng sedan direkt vänster vid trafikskylt Bergafjärden. Efter c:a 250 meter sväng vänster vid skylt Mjösunds begravningsplats och parkera vid infarten till begravningsplatsen. Samling direkt vid P-platsen.

6 september (tisdag) Film och samtal

Maria Larssons eviga ögonblick, av Jan Troell

Jan Troells film berättar om en arbetarfamilj i Malmö under 1900-talets första år. Den unga arbetarkvinnan Maria är gift med diversearbetaren Sigfrid Larsson som är en hårt arbetande familjeförsörjare, men även en kvinnokarl och periodvis alkoholmissbrukare. Maria blir mor till en barnskara som till sist kom att rymma sju barn. En dag vinner Maria en kamera på lotteri. Fotohandlaren Sebastian lär henne att fotografera och Maria kommer att se på världen och tillvaron med nya ögon...

Manus till filmen skrevs av Niklas Rådström, Jan Troell och Agneta Ulfsäter-Troell. I rollerna ses Maria Heiskanen, Mikael Persbrandt, Jesper Christensen, Ghita Nörby, Amanda Ooms m fl.

Filmen bygger på de bilder som finns kvar efter verklighetens Maria, som författaren och filmaren Agneta Ulfsäter-Troell samlade och skrev en bok om; *Att människan levde : en släktkrönika*.

Filmen fick 5 Guldbaggar 2009, bland annat för bästa film och för både bästa kvinnliga och manliga huvudroll (Maria Heiskanen och Mikael Persbrandt). Filmen fick även motta olika andra priser både nationellt och internationellt.

Vid visningen medverkar både Jan Troell och Agneta Ulfsäter-Troell.

Tid och plats:	Tisdag 6 september kl. 14:00-17:00 på Bio Drakstaden salong 2
Föreläsare:	Jan Troell och Agneta Ulfsäter-Troell. Filmlängd 131 min
Ansvarig hos SUS:	Ingrid Bergman, 072-734 44 63
Avgift:	130 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min sida senast 5 september

OBS! För er som bokade in er till föreställningen den 26 april, som ställdes in, ligger era bokningar kvar.

15 september (torsdag) Föreläsning

En korvresa i demokratins tjänst!

Detta låter kanske helt halsbrytande.

Vad har folkrätten korv med bröd att göra med vårt statskick?

Diversearbetaren, debattören och f.d tv-chefen Jan Scherman vet. När han tog sig för att resa från Kiruna i norr till Löderup i söder och besöka korvhantverkare, korvkrogar, korvkiosker och rejäla korvfabriker passade han också på att se sig omkring i vårt land.

I färskt minne hade han sin uppmärksammade tv-serie "Länge Leve demokratin," som också var en slags resa, men i det fallet i spåren på hårt stressade och hårt kritiserade riksdagsledamöter.

I korvhandlarnas spår blev det en bok med titeln "Den svenska korvresan," och alltså med många sidoblickar ut i samhället.

Jan Scherman kommer nu till oss och berättar om sina möten med engagerade korvföretagare han mött på sina resor.

Det blir korvhistoria, korvfakta, korvreceipt, korvtips samt en del korvskrönor. Men också några tankar om det pressade läget för vår hundraåriga demokrati.

Allt beledsagat med egna foton på människor och miljöer vi sällan ser i medierna.

Foto: Karl Gabor

Tid och plats:	Torsdag 15 september kl. 14:00–16:00 på Bio Drakstaden salong 2
Föreläsare:	Jan Scherman
Ansvarig hos SUS:	Ingrid Bergman, 072-734 44 63
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 14 september

20 september (tisdag) Föreläsning

Förintelsen inför rätta

Rättegångar mot massmördarna ur SS 1950-2022 - framgångar och misslyckanden.

Hitlertysklands massmord på sex miljoner europeiska judar under andra världskriget är väl kända. Mer obekant är hur tysk polis och åklagare sedan många år arbetat med att ställa SS och Gestapos massmördare inför rätta. Sådana rättegångar pågår än idag.

Den tidigare kriminalpolisen Lennart Westberg i Sundsvall har sedan många år studerat dessa frågor. I sitt föredrag skildrar han det tyska rättsväsendets både framgångar och misslyckanden att ställa gårdagens bödlar inför rätta.

Lennart Westberg har författat flera uppmärksammade böcker (med Lars Gyllenhaal), som Svenskar i krig 1914-1945 och Svenskar i krig efter 1945 samt gjort research för TV-program av historikerna Hans Villius och Olle Häger.

Tid och plats:	Tisdag 20 september kl. 14:00 - 16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Lennart Westberg
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå, 070-319 23 05
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 19 september

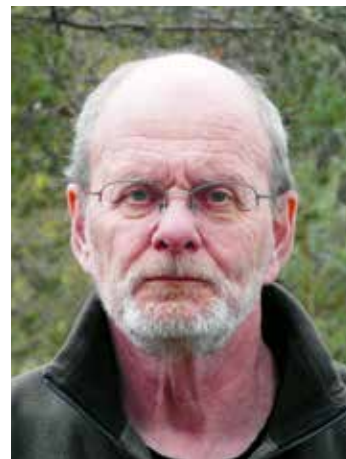
22 september (torsdag) Föreläsning

Är vi ensamma i universum?

Människor har alltid varit nyfikna på vad som finns utanför det kändas gräns. Vad finns på andra sidan haven? Vad finns bortom Jorden? Universum utanför Jorden har sedan urminnes tider på olika grunder ansetts vara hemvist för andra, ofta gudomliga, existenser än de vi känner från vår egen planet. Sedan insikten etablerats om att himlens stjärnor är solar som liknar vår egen, har spekulationer om att planeter runt dessa stjärnor kan hysa liv likt det på jorden.

KG Karlsson, astronom, författare och tidigare professor vid Mittuniversitetet reder ut begreppen;

Vad säger modern vetenskap om denna fråga, och finns det några konkreta indikationer?

Tid och plats:	Torsdag 22 september kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 2
Föreläsare:	KG Karlsson
Ansvarig hos SUS:	Marianne Mattsson, 070-373 14 43
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 21 september

27 september (tisdag) Föreläsning

Författare?! Kan det löna sig? Har böcker någon framtid?

Bokhandlaren **Lennart Bergström** driver sedan 1983 Vängåvans Bokhandel i Sundsvall. Lennart är uppvuxen i Ånge och var den första i sin släkt att ta studenten och civilingenjörsexamen och har arbetat som lärare på Mittuniversitetet samtidigt som han drev sin bokhandel.

För oss är han känd för sitt stora engagemang för kulturen i Sundsvall och har satt sin bokhandel på kartan med mängder av författarbesök, festivaler och aktiviteter varje år. Han är väl insatt i den verklighet som författare, förlag och bokhandel lever under. Den digitala utvecklingen har gjort det lättare att publicera sig som författare, men kan man leva på det? Kan inte författarna leva på att skriva böcker så har boken kanske ingen framtid. Kanske inte ens med digitala böcker.

Lennart Bergström reder ut detta framtidsscenario. Kanske tar han med sig en och annan författare också. Dessutom har Lennart nyss varit på Bokmässan i Göteborg, och kanske berättar han om några intryck därifrån.

Tid och plats:	Tisdag 27 september kl. 14:00 – 16:00 på Bio Drakstaden salong 8
Föreläsare:	Bokhandlare Lennart Bergström
Ansvarig hos SUS:	Per Dahlqvist, 070-585 39 29
Avgift:	110 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 26 september

28 sep – 2 okt 2022 (onsdag – söndag) Filmfestival

Filmfest Sundsvall 2022

Film Västernorrland inbjuder återigen till 5 dagar fyllda med ny film av exklusiva förhandsvisningar av kommande långfilmer, nya lång- och kortfilmer från Europa, intressanta internationella dokumentärer samt kortfilmer från Norrland och hela världen - samt lyssna på fördjupande seminarier och regisamtal.

För dig som medlem i Senioruniversitetet kostar ett festivalpass 130 kr och ger dig tillgång till alla filmer och seminarier under festivalen. (Ordinarie filmpasspris är 220 kr).

Du bokar och betalar ditt filmpass genom SUS ordinarie bokningssystem **senast tisdag 20 september** som sedan hämtas ut i Bio Drakstadens foaje från onsdag 28 september från kl 10.00. Max 75 personer ges möjlighet till bokning av detta specialpris.

En platsbiljett måste bokas till varje filmvisning (utom till *Karaoke Paradise*). En platsbiljett kostar 10 kr per styck och köps vid informationsdisken på Bio Drakstaden under festivalen, eller innan dess hos Entré Sundsvall från 14/9. Festivalprogrammet finns att tillgå från 14 september under adress: www.filmfestsundsvall.se

Från samma datum finns även ett tryckt program att hämta på Kulturmagasinet, Entré Sundsvall och Bio Drakstaden. Om du vill ha ett programblad hemskickat, ange din adress via denna länk, senast den 20 september. <https://scenkonstvasternorrland.wufoo.com/forms/s11erarh0afvtsp/>

Som medlem i SUS ges du möjlighet att se en specialvisning på Bio Drakstaden i salong 1 med reserverade platser onsdag den 28 september kl 15.00. Då visas den finska dokumentärfilmen *Karaoke Paradise*. Till denna visning behöver du ingen särskild platsbiljett.

Karaoke Paradise är en varmhjärtad finsk feel-good-film om hur karaokekulturen har fått fäste där du minst anade det; i vårt notoriskt introverta grannland i öst.

I Einar Paakkanens dokumentär sjungs det för livet, döden, sorgen och kärleken. Vi följer de som har förlorat ett barn, han som letar efter kärlek, hon som lyssnar och han som vill våga ta sin första ton. Filmen är lika vemodig som passionerad när människor som i vanliga fall sitter i skymundan äntrar scenen och blottar sin skäl för publiken.

Filmen är 72 minuter och har Sverigepremiär på denna festival. Filmen är textad på engelska

Tid och plats:	Onsdag - söndag 28 sep – 2 okt på Bio Drakstaden
Ansvarig hos SUS:	Ingrid Bergman, 072-734 44 63
Avgift:	130 kr för ett festivalpass
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 20 september.

4 oktober (tisdag) Föreläsning

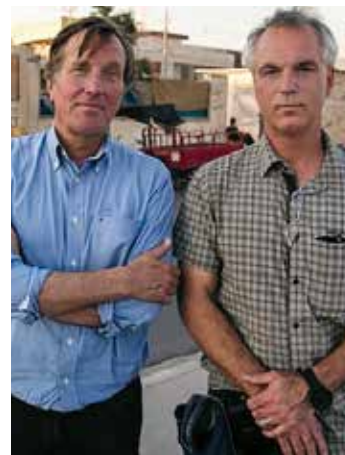
Så rapporterar man från ett krig

DN:s Paul Hansen och Erik Ohlsson berättar

Dagens Nyheters korrespondent **Erik Ohlsson** och fotojournalist **Paul Hansen** berättar om åtta resor i krigskonfliktområden från Tunisien under arabiska våren 2011 till Ukraina och det ryska anfallet 2022. Hansen och Ohlsson ger historien bakom en bild; I sammanhanget i vilken bilden togs, förarbetet, foto- och intervjutillfället och eftertanken.

Paul Hansen är en av Sveriges mest erfarna och prisbelönta fotojournalister. År 2012 vann han World Press Photo Award, allmänt kallat "VM i pressfoto", för en bild från Gaza.

Erik Ohlsson har arbetat som utrikesjournalist på Dagens Nyheter i över 30 år och bland annat varit korrespondent i Moskva och Washington.

Tid och plats:	Tisdag 4 oktober kl. 14:00 - 16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Erik Ohlsson och Paul Hansen
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå, 070-319 23 05
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 3 oktober

6 oktober (torsdag) Föreläsning

Människan i provröret – en välsignelse eller ett försök att leka Gud?

Minns ni diskussionerna om CRISPR/Cas9, den lilla "gensaxen", efter Nobelpriset i kemi 2018? Den hösten föddes världens första genmodifierade människor, ett kinesiskt tvillingpar, vilket väckte stor uppmärksamhet i forskarvärlden och många svåra frågor ställdes på sin spets. Vilka är genteknologins möjligheter, vilka är riskerna och hoten? Vem ansvarar för ett etiskt förhållningssätt? När och hur ska tekniken bäst användas och vem ansvarar för att rätt beslut fattas?

Torill Kornfeldt är vetenskapsjournalist och författare med en bakgrund som biolog. Hon undersöker i sin nya bok, Människan i provröret, vilka konsekvenser de senaste årens stora framsteg lett till och vad vi kan förvänta oss i framtiden. I sin föreläsning tar hon oss med på en upptäckts- och utbildningsresa genom vetenskapen bakom de stora genombrotten och vilka förhoppningar tekniken väcker.

Torill Kornfeldt gav för några år sedan ut den uppmärksammade boken Mammutens återkomst. Hennes båda böcker har tillsammans översatts till nio språk. Hon är programledare för P3 Dystopia och har bland annat skrivit för Forskning&Framsteg, Dagens Nyheter och Vetenskapsradion i P1. Hon är en flitig föreläsare och har haft ett stort antal uppdrag som moderator i olika sammanhang.

Tid och plats:	Torsdag 6 oktober kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 2
Föreläsare:	Torill Kornfeldt
Ansvarig hos SUS:	Katrin Pähn, 070-673 78 79
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 5 oktober

11 oktober (tisdag) Föreläsning

”Den besvärliga Elin Wägner”

Ulrika Knutson är journalist och kritiker och en känd radioröst i bland annat ”God morgon världen.” Ulrika skriver också krönikor i olika tidningar och har innehaft en gästprofessur på journalistik- och mediautbildningen vid Göteborgs universitet, där hon 2015 utsågs till hedersdoktor vid humanistiska fakulteten.

Ulrika Knutson kommer att berätta om Elin Wägner, som i mångt och mycket var långt före sin tid. Det är först nu som tiden hunnit ifatt henne. Som en av Sveriges viktigaste författare under 1900-talet har Elin Wägner framför allt blivit ihågkommen för klassiska romaner som *Nortullsligan*, *Pennskaftet* och *Väckarklocka*.

Elin Wägner var en civilisationskritiker, som utmanade sin samtid, och ofta ansågs besvärlig. Hon var en hård moralist som krävde det omöjliga av sin omgivning i kampen för rösträtten, freden och kärleken, men miljön skulle alltid gå före allt annat.

Journalisten och författaren Ulrika Knutson har skrivit en engagerad och skarpsinnig bok om Elin Wägner, som tar fasta på hennes mer okända sidor. Det är ett modernt porträtt som berör högaktuella ämnen, som sexuella trakasserier och miljöförstöring. Man kan inte låta bli att undra vad Elin Wägner hade tyckt om ”Me too-uppropet” och Greta Thunbergs miljöaktivism?

Avslutningsvis skriver Ulrika Knutson: ”Vi kommer inte undan henne. Vi behöver henne. Jag instämmer till fullo. Elin Wägners tid är nu.”

Tid och plats:	Tisdag 11 oktober kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 2
Föreläsare:	Ulrika Knutsson
Ansvarig hos SUS:	Ingrid Wallin, 070-306 16 11
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 10 oktober

Medlemskap

Alla pensionärer över 55 år är välkomna att bli medlemmar i Senioruniversitetet.

Även du som är gift eller sambo med en pensionär får bli medlem.

Medlemskap är en förutsättning för att delta i föreläsningar och alla andra arrangemang.

Medlemsavgiften är f.n. 185 kronor per kalenderår. Vill du bli medlem i Senioruniversitetet så anmäler du detta på vår hemsida under fliken Bli Medlem. Blir du medlem efter den 1 november så gäller betalningen även för nästkommande kalenderår.

13 oktober (torsdag) Föreläsning

Vatten, land och våra fotavtryck – hur du och jag påverkar vår jord

Bo Landin, biolog, filmare, författare, programledare på SVT och TV4, bor sedan snart 30 år i delstaten Utah och ser hur klimatförändringarna riskerar att göra delar av sydvästra USA obebodliga.

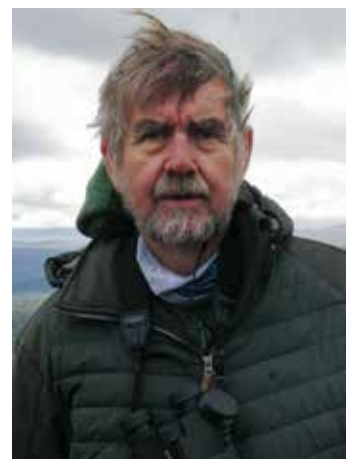
Bo återbesöker Sundsvall där han tillsammans med journalistkollegan och dokumentärfilmaren **Dag Jonzon**, Söråker, grundade Sveriges (världens) första miljöredaktion på Sveriges Radio i Sundsvall redan 1976.

Samtalet och föreläsningen handlar om en ny verklighet och en epok som avgör hur världen ser ut i morgon – och i framtiden.

I sin nyutkomna bok **VATTEN – LAND** berättar Bo om svält, jordhunger, utdikning, levande landskap – och om återvätningen av Sverige. Där finns berättelsen om det första mötet med Indalsälven, när han flyttade till Sundsvall och om flera hundra år av kolonisation av Norrland, där dikningen av myrar och mossor var en överlevnadsgaranti.

Bo berättar också om glaciärernas Island och torkans USA, där Coloradofloden sinar och Stora Saltsjön torkar ut. Samtalet modereras i samspråk med kollegan Dag Jonzon.

Tid och plats:	Torsdag 13 oktober kl. 14:00 – 16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Bo Landin och Dag Jonzon
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå, 070-319 23 05
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 12 oktober

18 oktober (tisdag) Föreläsning

En mazarin och en Champis med två sugrör, tack!

Om fikahistoria, kafferep och annat smått och gott.

Att fika tillsammans ger glädje, kraft och gemenskap. Hur länge har vi egentligen fikat i Sverige?

Hur, var och när dyker Caféer, kaffe, småkakor, läsk och gräddiga bakverk upp i historien?

Var hängde fikasugna Sundsvallsbor under 1900-talet?

Ulrika Stenbäck, intendent på Sundsvalls museum Norra Berget, berättar om fikatraktioner och visar bilder från många av de caféer som funnits i Sundsvall.

Vi samlas i Danslogen, intill lekparken, på Norra Berget. Servering av kaffe och småkakor!

Tid och plats	Tisdag 18 oktober kl. 14:00-16:00 på Danslogen, Norra Berget
Föreläsare:	Ulrika Stenbäck
Ansvarig hos SUS:	Marianne Mattsson, 070-373 14 43
Avgift:	110 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 17 oktober

20 oktober (torsdag) Föreläsning

Bödeln under Stormaktstiden i Sverige – som människa, arbetare och kanske make

Vem blev bödel, vem anställdes att verkställa dödsstraff, i svenskt 1600-tal? Vilka fler arbetsuppgifter hade bödeln, vilka var arbetsvillkoren? Vad försiggick i bödelsstugan? Vilka var hans kumpaner och vem var den kvinna som blev hans fru? I denna föreläsning kliver bödeln för en stund ut ur historiens skugga.

Annika Sandén är docent i historia vid Stockholms universitet, författare och föreläsare, idag känd för sin forskning om den lilla människan under 1500- och 1600-talen, och för sina böcker om bödlar och missdådare m fl. Hon tilldelades Stora Historiepriset 2019 för sin förmåga att förmedla historievetenskapliga forskningsresultat till en bred allmänhet utan att göra avkall på faktamässiga kriterier. I dagens föreläsning placerar Annika Sandén bödeln som person i centrum och försöker förstå honom i ett kulturellt och socialt sammanhang.

Tid och plats:	Torsdag 20 oktober kl. 14:00-16:00 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Annika Sandén
Ansvarig hos SUS:	Katrin Pähn, 070-673 78 79
Avgift:	110 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 19 oktober

25 oktober (tisdag) Föreläsning

Ett försvunnet land - Åke Smedberg, flerfaldigt belönad författare

Åke Smedberg är född 1948 och uppvuxen i byn Hjässberget utanför Sundsvall, nu bosatt i Uppsala. Han debuterade som lyriker 1976. Han har belönats med ett flertal litterära priser som Aftonbladets litteraturpris 1993, LO:s litteraturpris, Fackföreningarnas Ivar Loprís, Lars Ahlin-priset, Fridegårdpriset m fl.

Åke Smedberg räknas som en av landets främsta novellister.

Han har även publicerat tre uppmärksammade kriminalromaner och tilldelades 2001 Svenska Deckarakademiens debutantpris. Kriminalromanerna har översatts till ett flertal språk.

Åke kommer berätta om en nedstigning i ett nära förflutet bortglömt, nästan utsuddat småbrukarland.

Det finns trådar hit i det mesta som Åke skrivit. En resonansbotten. Främst naturligtvis i novellsamlingen *Hässja*, men också i hans senaste samling *Jag faller som en sten*.

Kan det vara så värst intressant då? Ja, Åke tror det. Det som mest intresserar oss att veta brukar vara just det här grundläggande. Det säger något om författaren, men oftast också något om oss själva. Som Gunnar Ekelöf uttryckte det: "Det som är botten i dig är botten också i andra."

Foto: Maria Söderberg

Tid och plats:	Tisdag 25 oktober kl. 14:00 - 16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Författaren Åke Smedberg
Ansvarig hos SUS:	Per Dahlqvist, 070-585 39 29
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 24 oktober

1 november (tisdag) Föreläsning

Valet 2022 - en reflektion om förutsättningar och resultat

Föreläser gör **Niklas Bolin**, docent i statsvetenskap vid Mittuniversitetet, vars forskning bland annat handlar om politiska partier, väljare och val.

Efter en turbulent mandatperiod går Sverige till val söndagen 11 september.

Den gångna mandatperioden har i flera avseenden varit exceptionell. Den inleddes med en rekordlång regeringsbildning och har därefter kantats av omvälvande händelser som regeringskriser, pandemihantering, kriget i Ukraina och Sveriges NATO-ansökan.

På denna föreläsning analyseras riksdagsvalets förutsättningar och dess resultat efter valet den 11 september.

Tid och plats:	Tisdag 1 november kl. 14:00 - 16:00 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Docent Niklas Bolin, Mittuniversitetet
Ansvarig hos SUS:	Per Dahlqvist, 070-585 39 29
Avgift:	110 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 31 oktober

8 november (tisdag) Föreläsning

Kina i geopolitikens era - vart är Kina på väg?

Statsvetaren Francis Fukuyama hävdade att Berlinmurens fall 1989 och Sovjetunionens sammanbrott två år senare skulle skaka Peking i grunden. Han beskrev det till och med som "slutet på historien". Förutsägelserna om att också Kina skulle falla var legio, men historien blev en annan. Idag är Kina inte bara världens näst största ekonomi utan också ojämförligt största handelsnation i varor. Samtidigt har den partistat som det kinesiska kommunistpartiet skapade inte gått under eller vittrat sönder, utan konsoliderats. Dagens Kina är en kontrollstat och Kina vår tids utmaning.

Börje Ljunggren har ägnat hela sitt yrkesliv åt Asien. I mitten på 1990-talet var han ambassadör i Vietnam och under åren 2002-2006 ambassadör i Kina. 2008-2018 var han på Utrikesdepartementets uppdrag svensk samordnare av Stockholm China Forum. 2017 utkom Den kinesiska drömmen – Xi, makten och utmanarna, den fjärde av Ljunggrens övergripande böcker om Kina.

Tid och plats:	Tisdag 8 november kl. 14:00 - 16:00 på Bio Drakstaden salong 2
Föreläsare:	Börje Ljunggren
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå, 070-319 23 05
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 7 november

9 - 12 november (onsdag – lördag) Deckarfestivalen

Svenska Deckarfestivalen i Sundsvall på Quality Hotel, Esplanaden 29, Sundsvall

Javisst blir det en Deckarfestival i Sundsvall även denna höst, i november när det är som mest mörkt och ruggigt ses vi, lyssnar till och träffar flera deckarförfattare, och alla vi som är läsare av deckare.

Arrangören Svenska Deckarfestivalen samarbetar med SUS, som erbjuder sina medlemmar att boka entré till ett reducerat pris.

På festivalen kommer du att möta mellan 20-30 författare, i huvudsak från Sverige, men också från övriga världen. Det blir samtal och scenintervjuer med författarna om deras senaste böcker, samtal mellan författare, seminarier och föreläsningar, mingel och trevliga möten.

På hemsidan www.svenskadeckarfestivalen.se kan du efter sommaren få mer utförlig information om programmet och se vilka författare som kommer till Sundsvall.

Redan nu finns den första författaren presenterad, nämligen Malin Thunberg Schunke (utsedd som årets debutant 2019 av Svenska Deckarakademin), samt en recension av hennes bok *Blind vrede*.

Foto: Glenn Folkvord

Tid och plats: Onsdag 9 november till lördag 12 november på Quality Hotel

Föreläsare: Ett flertal författare och seminarie-ansvariga
se närmare på hemsidan www.svenskadeckarfestivalen.se

Ansvarig hos SUS: Per Dahlqvist, 070-585 39 29

Avgift: Arrangörerna erbjuder medlemmar i SUS ett rabatterat pris, som kommer tillkännages efter sommaren. När vi på SUS fått information om priserna skickar vi ett meddelande via e-post till alla våra medlemmar.

Bokning: Information om hur bokningen ska ske kommer att finnas i det e-postmeddelande som SUS skickar till alla medlemmar efter sommaren.

10 november (torsdag) Föreläsning

”Naturen vi ärvde – från tyst vår till het sommar”

Henrik Ekman, journalist med inriktning på natur och vetenskap och presentatör av naturprogram på SVT

Med en stark kärlek till naturen som utgångspunkt, har Henrik Ekman bevakat miljöområdet i snart ett halvt sekel. Många miljöproblem har lyckligtvis fått sin lösning, men samtidigt har nya hela tiden dykt upp, mer komplexa, globala och därmed svårare att lösa. Rachel Carson öppnade världens ögon med sin bok *Tyst vår*. Det hon beskrev från USA hände sen även i Sverige. Miljö och natur blev Henriks yrke. Henrik kommer att berätta om sin senaste bok, utgiven 2021, ”Naturen vi ärvde – från tyst vår till het sommar”, en engagerad skildring av hur klimatet blivit mänsklighetens ödesfråga.

Idag går sjöarna åter att bada i. Luften är frisk att andas. Miljögifternas offer har kommit tillbaka – havsörnen, gråsälén och uttern. Försurningen som hotade livet i många sjöar är under kontroll, men världen över fortsätter jordbruk och skogsbruk att utarma den biologiska mångfalden. I slutet av den miljöresa som boken skildrar har klimatet blivit vår tids ödesfråga.

Henrik Ekman har producerat flera dokumentärfilmer för SVT och tidigare givit ut en rad böcker med naturanknytning: ”Ekarnas hagar” (tillsammans med Börje Pettersson), ”Is-hav” (tillsammans med Bo Landin), ”Ekoparken” (tillsammans med Gunnar Bruswitz), Augustnominerad 1995, ”De sista ängarna”, ”Vargen” Augustnominerad 2010, ”Utsikt från ett torp” och ”Vår sanna natur”.

2021 fick Henrik H.M. Konungens medalj i guld av 8:e storleken med Serafimerordens band för betydelsefulla insatser för att sprida kunskap om natur och miljö. Samma år var han sommarpratare, och våren 2022 tilldelades han Alf Henrikson-priset.

Tid och plats	Torsdag 10 November kl. 14:00-16:00 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Henrik Ekman
Ansvarig hos SUS:	Ingrid Wallin, 070-306 16 11
Avgift:	110 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 9 november

Foto: Monica Almqvist

17 november (torsdag) Teaterföreställning m.m.

Teaterbesök - möte med teaterchefen och föreställningen *Två herrars tjänare*

När Teater Västernorrland sätter upp Goldinis fars *Två herrars tjänare* blir det klassiskt och modernt, en mix av 1700-tal och samtid, Venedig och Vouge. Det blir förväxlingar, förklädnader och musik av Mozart. Allt utmynnar i en romantisk musikteaterfest med stor ensemble.

Teater Västernorrland erbjuder medlemmar i Senioruniversitetet att få köpa biljetter till ett förmånligt pris till föreställningen den 22 oktober. Innan föreställningen får vi möta teaterdirektör Kristoffer Berglund som berättar om teatern och föreställningen, där han själv har en framträdande roll.

Möte med Kristoffer Berglund kl 17.00 på Konsertteatern scen 2

Föreställning kl 19.00 på Konsertteatern scen 1.
Föreställningen är 2 tim 45 minuter med paus.

Biljettpreis för medlem i Senioruniversitetet: 200 kr

Tid och plats:	Torsdag 17 november kl.17:00-18:00 på konsertteatern scen 2 Möte med teaterchef Kristoffer Berglund
Föreställning:	Torsdag 17 november kl. 19:00 <i>Två herrars tjänare</i> på konsertteatern scen 1 Föreställningen är 2 tim 45 minuter med paus
Ansvarig hos SUS:	Marianne Mattsson, 070-373 14 43
Avgift:	200 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 10 november

23 november (onsdag) Föreläsning

Midlanda och flyget i Medelpad i ord och bild

Midlanda är en av Sveriges äldsta flygplatser och har betytt mycket för flyghistorien i Medelpad. Utvecklingen, från ett gräsfält till en av Sveriges största flygplatser har inte varit smärtfri. Midlandas placering på en ö, Skeppsholmen, dit det under många år saknades en bro, medförde särskilda utmaningar.

Det dröjde 16 år från det att flygplatsen invigdes tills det byggdes en bro. Kommunikationen från fastlandet skedde med en liten färja, som endast kunde ta några få bilar åt gången. Under vinterdagar då färjan inte kunde gå, anlades istället en sågspånsväg. Flygpassagerarna fick då, förenat med viss livsfara, själva gå över isen till flygplatsen. De återkommande problemen med färjetrafiken kallades allmänt för "färjeeländet".

Tommy Schütz är jurist och var flera år polischef i Sundsvall. Han har arbetat med polisfrågor i 15 länder, något han fortsatt med sedan han gått i pension.

Han har skrivit boken Midlanda och Flyget I Medelpad som 2022 gav honom Sundsvalls kommuns stipendium på 25 000 kronor för framställning av litteratur med lokalt intresse.

Tid och plats:	Onsdag 23 november kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden, salong 5
Föreläsare:	Tommy Schütz
Ansvarig hos SUS	Bent Fridholm, 072-526 51 00
Avgift:	110 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 22 november

6 december (tisdag) Föreläsning

Vad hände under Sundsvallsstrejken 1879 och hur har den påverkat dagens samhälle?

Fascinerad av Sundsvallsstrejken 1879, väckelsens och arbetarrörelsens kamp för värdighet och bättre livsvillkor gjorde Vibeke Olsson Falk en grundlig research av sågverksarbetarnas historia.

Sundsvallsstrejken 1879 var en av de första riktigt stora arbetskonflikterna i Sverige och avbröts efter att landshövding Curry Treffenberg med militär hjälp omringat de ca 5000 sågverksarbetarna.

Vibeke har skrivit romanserien Bricken, som belyser hur det moderna välfärds-Sverige blev till, unikt återberättad från en ung kvinnas perspektiv. Romansviten utgår från industrialiseringen i slutet av 1800-talet och är välskriven, engagerande, tänkvärd och har en god både lokal och historisk förankring.

Vibeke Olsson Falk har erhållit en rad litterära priser bland annat Ivar-Lo priset, Lars Ahlin priset, den kungliga medaljen Litteris et Artibus, Stig Sjödinpriset och senast Moa-priset 2021. I prismotiveringen står bland annat: "I Moas anda släpper hon aldrig solidariteten med sina romanfigurers verklighet, vare sig det är 100-talets romerska imperium, Tredje riket i Tyskland eller den svenska samtiden. Det är en verklighet som bestäms av det tunga och farliga kroppsarbetet, pojkar och människors men framför allt flickornas och kvinnornas livsuppehållande arbete."

Foto: Caroline Andersson

Tid och plats:	Tisdag 6 december kl.14:00-16:00 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Vibeke Olsson Falk
Ansvarig hos SUS:	Marianne Mattsson, 070-373 14 43
Avgift:	110 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 5 december

Lokaler

Vi disponerar följande lokaler, som alla ligger centralt i Sundsvall

Stadshuset	Stora torget
Kulturmagasinet	Packhusgatan 4
Kyrkans Hus	Floragatan 4
Bio Drakstaden	Esplanaden 29
Quality Hotel	Esplanaden 29
Restaurang E-Street	Esplanaden 14
Konsertteatern	Köpmangatan 9
SUS kontor	Thulegatan 24

På Thulegatan 24 hyr vi ett mindre kontor
Senioruniversitetet i Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 SUNDSVALL

8 december (torsdag) Föreläsning

Mitt liv som filmare...

Andreas Öhman, född 1985, uppväxt i den lilla byn Djuped mellan Kramfors och Sollefteå. Son till en ägare av ett litet sågverk på orten och med en mor som lärare. Yngst av 3 syskon.

Sedan tonåren har han skrivit, regisserat och producerat ett antal kortfilmer, musikvideos, animationer och reklamfilmer och har idag ett produktionsbolag i Stockholm; Naive.

2010 långfilmsdebuterade Andreas med den uppmärksammade *I rymden finns inga känslor*. Därefter har han gjort långfilmerna *Bitchkram*, *Remake* och *Odödliga*. Samtliga utifrån egna manus och inspelade i huvudsak i Västernorrland. Film Västernorrland har varit samproducent och gett stöd till samtliga långfilmer och flera av hans kortfilmer, som även de fått uppmärksamhet i TV och på olika filmfestivaler. Andreas har även gjort serieavsnitt i TV-serier, nu senast *Bäckström* i TV4.

För närvarande gör Andreas sin 5:e långfilm; *En dag kommer allt detta bli ditt*. En personlig berättelse om att komma hem, våga möta det förflutna och om att växa upp.

Filmen beräknas få premiär kring årsskiftet och har bl a Peter Haber och Susanne Reuter i bärande roller.

Hur tänker och arbetar då denne begåvade unge man?

Andreas berättar om sig och sina tankar kring att skriva, regissera och producera filmer. Vad driver honom i en kostsam bransch med hård konkurrens? Hur får han sina idéer? Vilka är svårigheterna? Hur ser framtiden ut?

Vi får även se lite bilder från hans nya långfilm!

Tid och plats:	Torsdag 8 december kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Andreas Öhman
Ansvarig hos SUS:	Ingrid Bergman, 072-734 44 63
Avgift:	120 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min sida senast 7 december

B FÖRENINGSBREV

Avsändare:

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Sverige

Porto betalt
Port Payé

Styrelsen

Vald vid årsmötet 2022

Ordförande
Paul Alsén
070-621 39 22
sus@ollealsen.se

Vice ordf./Medlemsansvarig
Bengt Alberg
070-347 77 81
bengt.alberg@gmail.com

Sekreterare
Kurt Johansson
070-340 97 00
kurthjohansson39@gmail.com

Kassör
Mats Löjdahl
070-330 58 58
mats.lojdahl@telia.com

Programansvarig
Britt-Marie Beijron
070-661 16 56
brittmarie.beijron@gmail.com

Programansvarig
Bent Fridholm
072-526 51 00
bent@fridholm.st

Programansvarig
Per Dahlqvist
070-585 39 29
per@dahlqvist.cc

Programansvarig
Ann Ahlenius
073-067 88 43
ab.ahlenius@gmail.com

Programansvarig
Katrin Pähn
070-673 78 79
katrin@pahn.se

Programansvarig
Marianne Mattsson
070-373 14 43
mariannemattsson@hotmail.com

Programansvarig
Ingrid Bergman
072-734 44 63
i.bergman28.6@gmail.com

Programansvarig
Ingrid Wallin
070-306 16 11
goraningrid@hotmail.com

Programansvarig
Björn Barkå
070-319 23 05
bjorn.barka@gmail.com

Programansvarig
Göran Wallin
070-395 23 76
gor26wal@outlook.com